

Dyslálie – nejčastější narušení komunikační schopnosti

Dyslálie

- vadná výslovnost jedné nebo více hlásek mateřského jazyka
- je třeba diferencovat vadnou výslovnost (dyslálii) a nesprávnou výslovnost (fyziologickou dyslálii)

Klasifikace dyslálie – vývojové hledisko:

- fyziologická dyslálie (do 5 let)
- prodloužená fyziologická dyslálie
(nesprávná výslovnost přetrvává mezi 5-7
rokem)
- pravá dyslálie (po 7 roce)

Klasifikace dyslálie – dle příčin vzniku:

- Funkční dyslálie
 - A) typ senzoričkový (narušena schopnost sluchové diferenciacce)
 - B) typ motorický (artikulační neobratnost)
- Orgánová dyslálie (podmíněna různými faktory v neurologických mechanismech řeči)

Klasifikace dyslálie – dle rozsahu:

- dyslalia universalis (mnohočetná) –
výslovnost většiny hlásek
- dyslalia multiplex (gravis)
- dyslalia parcialis (dyslalia levis, simplex)-
postižena výslovnost jedné nebo několika
hlásek – typ monomorfní, polymorfní

Zásady vyvozování a korekce hlásek:

- Zásada krátkodobého cvičení
- Zásada užívání pomocných hlásek
- Zásada užívání sluchové kontroly
- Zásada minimální akce
- Zásada individuálního přístupu
- Zásada vývojovosti
- Zásada názornosti

Zásady vyvozování a korekce hlásek:

- zásada komplexnosti
- vyvozujeme jen jednu hlásku
- mechanické pomůcky používáme jen v nezbytném případě
- posilujeme sebedůvěru klienta
- nepoužíváme nesnadná slova, jazykolamy

Průběh odstranění dyslalie:

- přípravná cvičení
- vyvození hlásky
- fixace hlásky
- automatizace hlásky

Přibližné pořadí vyvozování hlásek:

- samohlásky A,E,I,O,U, dvojhlásky OU,AU
- souhlásky nosové M a retné B,P
- retozubné F,V
- nosové N a dásňové D,T
- měkkopatrové K,G,CH, hrtanové H
- tvrdopatrové J,Ň,Ď,Ť (BĚ,PĚ,VĚ,MĚ)
- dásňové sykavky přední C,S,Z
- zadní Č,Š,Ž a jejich diferenciacce
- úžinové kmitavé R,Ř

Doporučená literatura:

- Vyštejn: Vady výslovnosti
- Sovák: Logopedie předškolního věku
- Klenková: Kapitoly z logopedie II a III
- Štěpán, Petráš: Logopedie v praxi